

Kapitel 4

Samspelet i trafikken

Visa hänsyn

För att det inte ska hända olyckor måste alla som är ute i trafiken visa hänsyn till varandra. Det ska du tänka på både när du går, cyklar, kör moped eller åker bil. För att det inte ska bli kaos i trafiken, finns det trafikregler som förklarar hur du ska göra i olika situationer.

I städer och platser med mycket trafik är det många som ska dela på vägen. Människor som är ute och går eller cyklar, motorcyklar, bilar och bussar som ska fram.

För att vi alla ska känna oss trygga i trafiken, ska du tänka på att alla kan göra misstag, även du. Därför ska du visa förståelse och hänsyn för andra i trafiken och vara beredd på att vad som helst kan hända.

”Det är svårt att få andra att ändra sig.
Det bästa är att börja med sig själv.

Prova att införa vänlighetsplikt i obevakade korsningar, lämna föredöme så ofta du kan och avsluta med ett leende.”

(trafikkontoret Göteborgs Stad)

Grundregler

Vägtrafiken är en komplicerad miljö där det lätt kan uppstå missförstånd och olyckor. Det är ett ständigt samspel mellan trafikanter som befinner sig på vägen. För att detta samspel ska fungera finns en mängd olika regler och skyldigheter i trafiken. Alla dessa bygger på grundreglerna som är att:

- Visa omsorg och varsamhet.
- Inte störa eller hindra i onödan.
- Visa hänsyn mot de som befinner sig på eller bor vid vägen.
- Visa extra hänsyn till funktionshindrade, barn och äldre.

Samspel är ett nyckelord för att trafiken ska fungera.

Jämför trafiken med att dansa. Båda måste förstå vad den andra vill. Man måste vara tydlig med vart man är på väg, och ibland måste den ena backa och den andra gå före. Och det finns tydliga regler i dans.

Det finns regler i trafiken som alla ska följa. Reglerna finns för att skydda människorna i trafiken. Men det finns också oskrivna regler. saker som är viktiga att tänka på för att trafiken ska flyta smidigt, och för att undvika olyckor. Var tydlig i trafiken, låt ingen gissa vad du menar. Titta på andra. Försök få ögonkontakt. Försök förstå.

På Transportstyrelsens och Trafikverkets hemsidor finns mycket material om du vill lära dig mer:

<https://www.transportstyrelsen.se/sv/Lattlast/Sakerhet-pa-vagarna/Regler-i-trafiken/>

https://trafikverket.ineko.se/files/sv-SE/10447/RelatedFiles/100333_valkommen_som_trafikant_i_sverige.pdf

Trafikregler

Bryter du mot de trafikregler som gäller i Sverige kan du få betala böter. Men du kan också orsaka olyckor, kanske skada dig själv eller andra trafikanter. Här nämner vi några av de viktiga regler som finns.

Halvljus

När du kör i Sverige ska halvljuset alltid vara tänt, även på dagen.

Högerregeln

Högerregeln innebär att det fordon som kommer från höger får köra först i en korsning. Högerregeln i alla vägkorsningar där det inte finns trafikljus eller vägmärken som visar något annat.

Om den ena vägen är markerad som huvudled så har den som kör där företräde även om andra fordon kommer från höger.

Högerregeln är egentligen lätt men många missförstår den ändå.

Vanligt är att man till exempel tänker att den som kör på en större väg alltid får köra först. Så är det inte. Högerregeln gäller även om vägarna är olika stora. Högerregeln gäller inte bara i stora trevägs-korsningar utan också på parkeringsplatser eller andra öppna platser. När det inte finns trafikskyltar, trafikljus eller annan information som berättar vem som har företräde, så är det alltid högerregeln som gäller. Tänk alltid på högerregeln. Högerregeln måste sitta i ryggraden. Det ska vara en naturlig reaktion hos dig att lämna företräde åt bilar som kommer från höger.

Hmm... vänta nu.
Ingen huvudled,
inga skyltar.
Vem får köra
först?

Den som kommer
från höger!

Samspela med andra

Även om högerregeln gäller och du kommer från höger, så får du inte bara köra på. Du måste alltid vara försiktig om det finns andra trafikanter i närheten.

Försök att förutse vad de kan göra för misstag. De kanske inte ser dig, eller kanske inte förstår regeln. Försök att få ögonkontakt och känn av de andras intentioner innan du kör ut.

Var extra försiktig mot barn, gamla och personer med funktionsnedsättning.

Platser i trafiken som kan vara svåra

Här är några platser där många olyckor sker, och där det kan vara extra viktigt att kunna reglerna och att samspela med andra.

Cirkulationsplats

En cirkulationsplats är en plats där flera vägar möter varandra med en rondell i mitten. Cirkulationsplatser finns ofta istället för en vägkorsning. En cirkulationsplats är säkrare än en vanlig korsning.

Därför har det blivit mer vanligt med cirkulationsplatser i Sverige.

När du ska köra in i en cirkulationsplats ska du lämna företräde för de bilar som åker i cirkulationsplatsen. Du ska låta dem köra och vänta på din tur. När du kör inne i cirkulationsplatsen ska du ge tecken med bilens blinkers när du kör ut ur den.

Cykelöverfart

På vissa ställen finns det cykelpassager eller cykelöverfarter. Cykelpassager kan vara målade med vita fyrkanter i vägbanan. Cykelöverfarter är målade med vita fyrkanter i vägbanan och har vägmärke. Se dig alltid för noga innan du korsar en väg.

Kort film om cirkulationsplatser:

<https://transportstyrelsen.se/sv/vagtrafik/Trafikregler/Generella-trafikregler/Cirkulationsplats/>

Kort film om Cykelöverfart:

<https://transportstyrelsen.se/sv/vagtrafik/Trafikregler/Generella-trafikregler/Cykeloverfart/>

Övergångsställe

Gå över vägen på ett övergångsställe. Om det inte finns ett övergångsställe, se dig noga för och gå rakt över vägen. Vid obevakade övergångsställen har fordonsförare väjningsplikt mot gående. Men gående får inte gå ut på övergångsstället utan att ta hänsyn till fordon som närmar sig. Även den som leder en cykel räknas som gående. Tänk på att fordonsförare däremot inte har någon väjningsplikt mot den som cyklar på ett obevakat övergångsställe.

“Den döda vinkeln”

Döda vinkeln är området bakom och bredvid bilen som föraren inte ser genom framrutan eller i backspeglarna.

Innan du svänger eller byter körfält måste du kolla över axeln för att se om något döljer sig i döda vinkeln.

Döda vinkeln bidrar till många lastbilsolyckor eftersom föraren inte ser motorcyklister, cyklister eller fotgängare. Särskilt svårt är det vid en högersväng.

Om du går eller cyklar: Tänk på att föraren inte ser dig i döda vinkeln.

Kort film om övergångsställe:

<https://transportstyrelsen.se/sv/vagtrafik/Trafikregler/Generella-trafikregler/Overgangsstalle/>

Vad gör polisen i trafiken?

Det ska vara tryggt i trafiken när du går, cyklar, och kör bil eller annat fordon. Polisen ska kontrollera att alla följer lagar och regler i trafiken. Lagarna och reglerna är viktiga för att det inte ska bli några trafikolyckor. Polisen är till för att skydda dig och andra trafikanter.

Om du vill veta mer om polisens arbete:

<https://polisen.se/om-polisen/om-polisen-sfi/>

Ordlista

Böter – Pengar man kan få betala om man döms för ett brott.

Fängelse – Hus där man stänger in personer som har dömts för ett brott.

Olovlig – Något man inte får göra. Något som är förbjudet.

Smita – Försvinna från en plats, till exempel efter en trafikolycka. Smitning efter trafikolycka är ett brott.

Egoist – en som bara tänker på sig själv.

Diskutera om osäkra situationer:

- När kan du känna dig osäker i trafiken?
- När kan du känna dig rädd i trafiken?
- Vad kan man göra åt det?
- Är det olika på landet och i stan?
- Varför är egoister farliga i trafiken?